

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 2.

V Ljubljani, v četrtek 3. januarija 1889.

Letnik XVII.

Vojno brodovje na Donavi.

Pod tem naslovom je „Obzor“ v zadnji številki m. l. prinesel zanimiv članek, ki ga v prevodu podamo čitateljem:

V lepem številu troškov, ki se nekoliko let konsekventno zahtevajo od delegacij za utrdbe, nove puške, pomnoženje stoječe armade, mornarico itd., javlja nam se sedaj o novih, katere bode zahteval vojni minister od delegacij, ko se bodo sošle. To je kredit za vojno brodovje na Donavi. O tem se poroča iz Pešte:

Poveljnik mornarice baron Sterneck je zapazil že pred nekim časom, da si je Rumunija že pred nekim časom na doljni Donavi napravila vojno brodovje. Rumunija ima večjo vojno ladijo, ki nosi 1200 báčev (Tonne), osem ladij topnjač, ki so nekda namenjene carinski službi, a so izvrstno oborožene, da morejo tekmovati z najboljšimi monitorji (vojna ladija na reki). Rumunska vlada se trudi, da to vojno brodovje pomnoži in ojači. Člen 52. berlinskega dogovora se glasi: „Nobena vojna ladija ne sme ploviti po Donavi izpod Železnih vrat, izvzemši lahke ladije, ki so namenjene za službo policije po Donavi in carinske oblasti.“ Z ozirom na ta člen berlinskega dogovora je poveljnik mornarice poročal o tem vojnemu ministru ter ga opozoril na neugodni strateški položaj, v katerem bi bila Avstrija v slučajih vojske, ko bi druga država na doljni Donavi razpolagala z vojnimi brodovjem. Vojno ministerstvo se je pridruživlo nazorom barona Sternecka ter to naznanilo ministerstvu vnanjih stvari. Vnanje ministerstvo je naročilo c. kr. poslaniku v Bukareštu, da prijateljskim potom pri rumunjski vladi o tem popraša in da se obe vladi razgovorita o tem predmetu. Mejtem Avstrija ni stvari nadaljevala, ker se je z neke višje strani opazilo, da vsled izvrstnih političkih naših razmer nasproti Rumuniji ni treba dalje popraševati. Ali baron Sterneck je dalje zasledoval to stvar, in posledica je bila, da je sestavil spomenico ter v njej razložil, da potreba nalaga Avstriji, da si napravi vojno brodovje za varstvene namene, ako se Rumuniji dopusti, da ima na Donavi

vojno brodovje. Posebno je to potrebo naglašal z ozirom na vrejenje Železnih vrat, ker bi Rusija mogla večje vojne ladije pošiljati po Donavi, katerim mora Avstrija nasproti postaviti ravno tako veliko vojno moč. Spomenica je imela ta vspeh, da je dotični odbor načelno sklenil, naj Avstrija na Donavi napravi vojno brodovje.

Dalje pišejo iz Pešte o isti stvari: Kapetan Schonta je dobil nalog, da to stvar prouči na lici mesta in pregleda vodne razmere Donave od Požuna do Oršove ter stranskih rek Tisze, Drave in Save, ker vojna mornarica bode se raztezala tudi na pritoke Donave, ki nosijo ladije. To vojno brodovje bode sestavljeno iz dvanajstih monitorjev. Dve ladiji „Leithe“ in „Maros“ ste že gotovi, treba bode napraviti še deset enacih. Vsaka ladija bode imela 42 mōž. Kupili in oborožili bodo tudi več parobrodov, ki bodo pregledovali obrežje. Moštvo se bode pomnožilo za 600 oseb. Monitorji se bodo naredili v lastni režiji pomorske uprave v ladijedelnici, ki se bode zgradila ob Donavi. Najbrž bo v Budimpešti pristanišče in druge priprave, a določeno še ni, ker mislijo tudi na Gjur (Raab) in Komoran. Vzroki za Budimpešto so večji, ker je Budimpešta odprto mesto in so že pred leti mislili na to. Avstrija je imela že vojno brodovje na Donavi, a zelo primitivno, ki je bilo sestavljeno iz dveh parobrodov in jedne topnjače.

Doslej niso mislili na vojno brodovje iz finančnih razlogov. Brez dvoma pa bode pomladi vlada zahtevala od delegacij za to brodovje potrebni kredit. To se bode le polagoma zgodilo. Ko bi pa dogodki prej zahtevali vojno brodovje, izposodila si bode vlada od donavske parobrodne družbe dvanajst parobrodov ter je oborožila. Naloga tega brodovja bi bila le defenzivna, a to bo mogoče, ako se utrdijo nekateri kraji ob Donavi. To brodovje bi ne bilo v nobeni zvezi z vnanjim položajem, marveč le znamenje opreznosti, katero zahteva prihodnje vrejenje Železnih vrat. To vrejenje bode končano v petih letih, in v tem času bode tudi Avstrija imela vojno brodovje na Donavi. Tako poročilo iz Pešte.

Zanimivo je še pripomniti, da je leta 1869 stal

jeden monitor 200.000 gold., torej bi stalo deset novih monitorjev dva milijona goldinarjev. Ta svota primeroma ni velika, a bolje bi bilo, ko bi je Avstrija ne potrebovala.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

Vladni listi skup z narodno stranko ne morejo dosti nahvaliti gmotnega napredka Hrvatske v vsakem pogledu. Posebno se v tem pogledu odlikuje „Agrar Zeitung“, da tako seznaniti more tudi vanjski svet o blagodejni novi dobi, ki je nastopila v Hrvatskeji. V resnici pa prebivalci Hrvatske prav nič ne čutijo teh dobrot, kajti v gmotnem pogledu v istini nazadujemo. Najboljši dokaz za to je slabo vplačevanje davka. V vseh županijskih skupščinah se oblasti tožijo zaradi zaostankov davkov, ki iznašajo ogromne svote ter se kopičijo od leta do leta. Res je, da je naš kmet v tem pogledu tudi nemaren, ali večidel je pa le prevelik davek kriv, da se ne vplačuje. Pa kako bi bilo tudi drugače mogoče? Naši gospodarski oduošaji so skoro še vedno taki, kakoršni so bili pred tridesetimi leti, ko je postal kmet sloboden. Vrh tega pa so narodno blagostanje pokončale delitve v zadrugah. Životne zahteve pa so danes mnogo večje, nego poprej; davki pa so se od tega časa postostrožili — in naš kmet naj napreduje! Pa še druga huda nadloga je zadela naš neuki narod, pal je namreč židom v roke. Odkar so židje pod vladno Mažuranićevo dobili ravnopravnost z ostalimi prebivalci, pomnožili so se jako v naši zemlji, ter moreš zdaj najti žida že v vsaki vasi. Kaj to pomeni pri neukem narodu, moremo si lahko misliti, a najboljši dokaz ste nam Galicija in Ogerska v tem pogledu. Še nekaj let takega gospodarstva, in naš narod bo jednak poljskemu.

Tudi nova postava o žganju slivovice škoduje narodu posebno v Slavoniji, kjer je ta produkcija dozda cvetela. Letos bi si bil narod pomogel, ker so slive krasno obrodile; ali vsled nove postave jih ni hotel žgati, lepo in dobro posušiti jih pa ne umeje, in žid je pri tem prav lahko obogatel. V

LISTEK.

Zgubljena listnica.

(Šaljiv prizor iz velikošolskega življenja. Spisal F. X. M.)
(Konec.)

In vsega tega je kriv oni krojač ali kar je že bil, zaradi katerega sm tako teči moral! Mar bi bil v kavarni obsedel vsega tega je kriv krevljusti Miha, ki ni hotel dalje kvartati! Da bi jaz to vedel, bil bi raje doma ostal, in se . . . učil. A bil je danes tako lep dan, a nisem mogel doma sedeti. Vsa narava v cvetju, pički tako lepo pojó, žvrgolé, prepevajo in Stvarnika slavijo. Kdo bi mogel tedaj v temnej ozkeji izbi ostati? Moral sem vun pod milo, jasno, sinje nebo, na veži zrak, pa . . . sem šel — v kavarno. . .

Zaradi teh forinto, ki jih moram tako prej ali pozneje plačati, sem sedaj celo premoženje zgubil. Ti — vražji dolgovci! Že davnej bi jih lahko po malem poplačal; to je bil le nemarnost, da tega nisem storil. Vsega sem jaz, samo jaz kriv! Z denarjem, kar sem ga že zakvartal, bil bi lahko še enkrat

toliko dolgov poplačal, kolikor jih imam! (Prične iz obupnosti sardine jesti.) Kaj mi je sedaj početi! Posodil mi ne bode nikdo, ker . . . res ne vem, zakaj mi noče nikdo kaj novecev posoditi! . . . Meni je obupati! Jaz se bom obesil, ustrelil, utopil . . . (Prične pokašljevati.) To je goljufija! Ribe imajo tudi kosti! (Davi se.) Zadalil se bom, na pomoč, — umrl bom, pa nočem, nočem! (Bije se po hrbtu. — Pogradi se po prsih.) Ah, je že doli šla kost, hvala Bogu! — Da, obesil se bom. (Porine škatljico s sardinami daleč od sebe.) Meni ni nič za življenje. . . Kako sem vendar lahkomišljeno živel, ničesa delal, ničesa razven dolgov in pa kvartal sem. Ne, to ne sme dalje biti! Pošteno bom pričel živeti! Nikdar več ne vzamem kvart v roke, nikdar več. To sveto obljubljam samemu sebi. Kar se pa dolgov tiče, koj idem h krojaču in drugim svojim upnikom, potožim jim svojo nesrečo in vem, da se me usmilijo in počakajo za denar do prihodnjega meseca. Saj so pridni, pošteni možje. — Dobro, da imam še uro! Nesem jo v zastavnico, kakih 8 forintov pač dobim nanjo posojila in s to svoto lahko že precej časa skromno živim. Kar zdaj odidem, dokler je še dan. (Pogleda skozi okno.) Oj! (Stopi

od okna.) Krojač spodaj stoji in se s hišnikom razgovarja. (Zopet pogleda.) Ni krojač, — čevljar je, kaj neki imata. (V novič pogleda.) Gostilničar je, gostilničar! Ne, tudi ne! . . . ampak podoben mu je, vsem trem je podoben! In zaradi popolnoma tujega človeka sem tako skozi mesto dirjal, zaradi njega sem listnico zgubil! . . . To je grozno! Kako pravico ima on za manoj „pst, pst“ klicati! No, — zdaj mu jih bom povedal. (Vpije skozi okno.) Ti, ti, ti, vi, vi, vi . . . pristrčni, predragi, preljudi prijatelj! Oj, oj, na moje srce! (Pade skorej skozi okno.) Mojo listnico je našel, zato me je klical, zato je za meno dirjal, da mi jo vrne! O ti poštena duša ti! Kako sem vesel! Zdaj grem pa naravnost v kavarno; morda najdem koga tam, da vržemo nekoliko kvart. . . (Udari se po ustih.) Že pozabil, kar sem si bil prej obljubil? Nič več kvartal, dolgove plačal, učil se . . .! Mož beseda! (Odide, vrne se z listnico.) Zopet jo imam, predrago listnico, po koji sem tako grenke solze pretakal. Res, popolno sem bil že obupal, da jo še kedaj dobim; a nič ni nemogoče! (Sledé kupleti.)

prejšnjih letih je prodajal kmet koš sliv po 10 do 12 gld., zdaj pa jih je žid kupoval komaj po 3 do 4 gld. Kmet mora gmotno propadati.

Kaj pa narod ob Savi? To je pa že pravi mučenik. Sava je državna reka, pa bi morala večidel država doprinasati, da so počasi vredni in da sčasoma prenehajo vsakoletne poplave, katere pokončujejo narodu polja in livade. Ali na vse to ne misli zajedniška vlada, zemlja sama pa ne more toliko doprinasati od svojih dohodkov in konečno ostane zopet vse na siromašnem kmetu. Tisoče in tisoče so že potrošili na razne priprave za vrvanje, ali do dela vendar ne pride in ne bode še tako hitro prišlo, kajti Madjari morajo najprej svoje reke vrediti, potem še le pride red na nas. Narod pa se mora med tem sam boriti proti vodi. Od Siska pa do Zemuna si mora narod večidel sam nasipe delati, vrhu tega pa še plačevati cestarino. Po letu, ko ima največ dela, mora večkrat po celih štirinajst dni nasipe popravljati, da mu voda ne odnese hiše in polja, in to se ponavlja vsako leto. Narod v Posavini zares mnogo trpi, kajti on mora popravljati nasipe, ki jih je dolžna vzdrževati država, pa zato ne dobi nobenega odškodovanja, marveč kazni, ako ne stori vsega, kar mu oblasti naložé. Zares žalostna slika gmotnega napredka!

Da v resnici gmotno nazadujemo, dokaz so nam tudi naše žalostne denarne razmere. Pred jednim letom se je skoro dogodil v prvem našem trgovskem mestu (Sisku) velik polom, da ga niso nekako previdnejši možje z veliko požrtovalnostjo odstranili. Hranilnica se je vzdržala z velikimi žrtvami; bode li ji v prihodnje sreča milejša pri slabi trgovini, je vprašanje časa. Isto se je pripetilo letos v Oseku, najvažnejšem trgovskem mestu Slavonije. Da se ohrani kredit, prišla je vlada na pomoč s 100.000 goldinarji, kajti sramotno bi bilo, ko bi ta denarni zavod radi slabe trgovine propadel, ko se vendar na vse strani trobi, da v gmotnem pogledu napredujemo. To je že malo več kot slučajna ironija, da se je morale to zgoditi v Oseku, ki se je tako čvrsto oklenil sedanje vlade z geslom gmotnega napredka. To mesto je bilo še pred nekimi leti pravo trgovišče za vso doljno Slavonijo, ali zdaj je začelo radi nesrečne železniške politike močno nazadovati, pa je tudi sploh malo nade, da se povrnejo zanj boljši časi, čeravno se čvrsto oklepa naše vlade. To ste samo dve večji denarni nepravilnosti, da manjših ne naštevamo, saj jih je povsod dosti, ali vse izvirajo iz istega vrela — iz zanemarjanja naše trgovine na merodajnem mestu, največ s slabo, nam škodljivo železniško politiko in nepravičnimi železniškimi tarifi. O tem v bodočem dopisu.

Obresti v socialnem oziru.

XV.

Se li cela zemlja rentuje? Recimo, vso zemljo bi imel eden sam lastnik in mi vsi bi bili njegovi vestni in pridni hlapci in dekle. Koliko bi imel čistega dobička ob letu? Nič. Koliko v desetih letih? Ravno tako nič. Vsaka reč je vstvarjena za človeka in ima korist ali veljavo le, ako jo more človek rabiti. Recimo, da bi se še enkrat toliko klavne živine odredilo, imel bi li lastnik kaj čistega dobička? Ne, ker vse meso, kar bi ga sam ne zavžil, moral bi dati svojim poslom v živež; ako bi ga pa ne dal, oziroma ako bi ga posli ne mogli toliko pojesti, bi ostalo meso ne imelo niti najmanjše vrednosti. Ko bi po tovarnah napravili še toliko sukna, ljudje bi si je morali porabiti za obleko in kar bi ga ostalo, bilo bi brez vsake veljave.

Ko bi bila pa dva lastnika na celi zemlji, bi pa že utegnil eden imeti čisti dobiček, ali kolikor bi imel eden čistega dobička, toliko ali pa še več bi imel drugi zgube. Pravim toliko ali pa še več zgube, ker kmet, ki daje obresti, ima na eni strani toliko manj denarja ali toliko več dolga, kolikor dá upniku obresti, na drugi strani pa toliko slabejše zemljišče. Ker zemljišče ne prinaša čistega dobička, zato si mora zadolženi kmet pritrgovati pri svojem živeži, sekati mora gozd in nazadnje še gnojiti ne more, ker je moral prodati živino. Zemljišče zadolženega kmeta zgubi polovico svoje vrednosti. Taki kmetje pa, ki imajo denar na posojilu, taki večidel dobro spoznavajo, da ni nikjer drugod čistega dobička kot pri posojilu; sicer ne pustijo svojega zemljišča, ne popravljajo ga pa tudi ne. Vsak kmet, ki ga le kje staknejo, dajo brž na posojilo; a zemljišče, iz katerega se vedno le jemlje, je vedno slabejše.

Da, obresti uničujejo zemljišče, uničujejo pa tudi človeka. Vojni minister toži, da je vedno manj za vojake sposobnih fantov. Od kod to? Zaradi v nebo vpijočega greha, ker se delavcem zaslužek, oziroma živež trga. Nekateri vso sedanjo telesno slabost zvrčajo na žganje. Da, res je žganje veliko krivo ali pri tem je še drugo vprašanje. Kje pa žganje pijó? O severnih, mrzlih krajih ne morem govoriti, ker tam človeški organizem marsikaj prebavi in marsikaj potrebuje, kar bi naš ne. Žganje se pije na Poljskem in Irskem, kjer so vsi kmetje le najemniki in delavci, kajti na Irskem nima noben Irec posestva, v Galiciji je pa 80% zemlje v židovskih rokah. Žganje se pije na Angleškem in v Belgiji, kjer se vsi ljudje delé v dve vrsti, namreč v kapitaliste, oziroma fabrikante in uboge delavce. Kdo pa pije žganje? Navadno le reveži in sicer zato, da si glad tolažijo in da si na umeten način moč za nekoliko časa povzdignejo. Žganje je strup in vživanje tega strupa je posledica oderuštva. Ako se na Kranjskem žganjepivstvo širi, je to dokaz, da lihva ljudem potrebni živež jemlje.

Ako se pa ljudem zaslužek trga, ti ljudje potem ne morejo drugim zaslužiti dati in produkcija mora pešati. Kako je žito po ceni in ljudje stradajo, ker ga niti po ceni ne morejo kupovati. Žita bi ljudje še veliko več potrebovali, kakor se ga zdaj pridela, in bi se ga tudi lahko veliko več pridelovalo, ko bi kapitalizem ne trgal zaslužka.

Zdaj kapitalistu še vse služi v korist, tudi proletarijat. Kapitalist je prej dajal svoj denar le na posodo, ker je vedel, da bi mu v obrtu ali v zemljišči ne prinašal obresti, ko bi pošteno ravnal, in le male obresti, ko bi ljudi stiskal. Ali zdaj je vse drugače. Zdaj ko je toliko proletarijata brez dela in jela, napravlja si tovarne, kupuje si velika posestva in delavci mu morajo delati noč in dan, v delavnik in praznik za tako plačo, da se komaj pri življenju ohranijo. In ako se delavci začno kujati, ako omagajo, kaj mu mar? Saj je vedno dosti namestne rezerve, ki komaj čaka, da bi si vsaj za nekoliko časa mogla glad tolažiti. In to je toliko bolj žalostno, ker tu še krščanska ljubezen ne more skoraj nič pomagati. Ko bi kristijani imeli toliko denarja, kolikor ga nam manjka, in bi v krajih, kjer so velike tovarne, ustanovljali Vincencijeve družbe, bi pač marsikatega delavca, ki se je zarotil zoper človeško družbo, rešili pogubljenja, ali v gmotnem oziru bi nič ne pripomogli. Kolikor več bi delavci dobivali podpore, toliko manj bi jim kapitalist dajal plače in ves naš denar bi šel le v kapitalistov žep.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. januarija.

Notranje dežele.

„Politik“ piše: *Mariborski* nemški radikalsci ljuto agitujejo zoper ustanovitev slovenskih paralelk na tamošnji gimnaziji. Na sv. Štefana dan je mariborski mestni svet sklenil nastopno resolucijo: „Mestni svet mariborski vidi v ustanovitvi slovenskih paralelk rušenje narodnostnega miru v celem mestu in na celem višjem zavodu, ker prebivalstvo mesta mariborskega nikakor ne želi takih paralelk. Občinski svet naroča magistratu, da primernim potom naznani to resolucijo naučenemu ministru.“ — Ko bi ti mestni očetje le vedeli, kako se zastoj trudijo in kako so pri tem — pomilovanja vredni.

FZM. baron Kuhn je tudi v novem vojaškem šematizmu za l. 1889 uvrščen med aktivne feldcagmajstre „v disponibiliteti“. „Sonn- und Montags-Zeitung“ pravi, da bodeta v kratkem poklicana v gospodsko zbornico Kuhn in bivši vojni minister grof Byland-Rheidt.

Vnanje države.

„Nordd. Allg. Ztg.“ piše o *splošnem položaju*: „Leto se menja takó normalno na mejnem narodnem polju, kakor se more to sploh želeti pri današnjih razmerah. Temeljni značaj splošnjega položaja prehaja iz starega v novo leto sicer nepremenjen, vendar pa se vsaj nikjer ne more opaziti prizadevanje, da bi se tendenciozno obtežil položaj. Celó najnovejši, na tuneških tleh navstali francosko-italijanski razpor bo ostal brez vsakih resnih posledic“ . . . „Jako nadobuden prizor ob novem letu vidimo v mladem kraljestvu srbskem. Izid včerajšnje skupščinine seje dokazuje, da večina poslancev hoče in je zmožna delati praktično politiko. In to je ravno, kar najbolj potrebuje dežela in tudi odločno pričakuje narod.“ — Tudi drugi listi opisujejo splošnji položaj precej ugodno.

Predsednik *srbske* skupščine Tavšanović je zatrdil, da se bo ustava potrdila z večino najmanj

petihsto glasov. Včeraj je imela skupščina polno sejo, danes se je skoraj gotovo zaključilo zasedanje s prestolnim govorom.

Iz *Rusije* naznanjajo zasebne vesti, da se bo še enkrat pričela preiskava zaradi nesreče pri Borkiju, ker je sumnja jako opravičena, da so nezgodo zakrivali nihilisti. — Kakor piše „Novoje Vremja“, izdala je vlada naredbo, s katero se ustanovljajo v ruski armadi posebni train-oddelki; ta orožna vrsta ima pet cadre-bataljonov, ki obsegajo 18 stotnij; slednje se bodo v slučaju vojske premenile v bataljone.

Kako močna je *nemška* vojna v slučaju vojske, izračunila je „Freisinnige Zeitung“ nastopno; Vsako leto se potrdi 181.000 mž, izmed teh pride k morarici 4000 mž. Ako se odšteje od teh 20% za naravno izgubo (smrt, onemoglost itd.), iznaša celo moštvo 1.699.200. K temu je treba prišteti vojake po poklicu, katerih je 81.000, t. j. častnikov in podčastnikov. S tem, da se je podaljšala orožna dolžnost v domobranstvu drugega oklica in črni vojski do 45. leta, postalo je na razpolaganje nadaljnjih 12 letnikov, ki dajejo po odračunjenji naravne izgube 1.274.000 mž. Nadomestnih rezervnikov, ki se vežbajo v miru 20 tednov, je skupaj 458.000 mž. Vse te tri vrste iznašajo tedaj skupaj 3½ milijona izvežbanih vojakov, za katere je na razpolaganje tudi zadostno število podčastnikov.

Iz *angleške* prestolnice se poroča, da je sodišče v Tralee obsodilo parnelovskega poslanca E. Harringtona na šestmesečno ječo zaradi tega, ker se je vdeležil zborovanja narodne lige.

Rumunska zbornica je pretrgala svoje zasedanje do 23. dne januarija.

Renterjevo izvestje javlja iz *Suakima*, da je tje kaj prišel iz Kartuma čez Kassalo neki Grk, ki je zapustil Kartum pred dvema mesecema. Ta mož pripoveduje, da v Kartumu ni ničesa znanega o mahdijevi pridobitvi ekvatorijalnih provincij; tudi se ničesa ne vé, da je Emin paša vjet. Pač pa so bile vojne sile mahdijeve ob Bahr-el-Gazalu dvakrat pobite.

Brzjavka iz *Zanzibara* potrjuje, da je izbruhnila v Ugandi vstaja, pri kateri je kralja odstranil njegov brat. Ta vest je zaradi tega zanimiva, ker je zopet odprta pot k jezerom, ki jo je zaprl odstavljeni kralj, ter bo sedaj Emin paša, ako ga ni vjel mahdi, lahko prišel do nabrežja čez Ugando.

Izvirni dopisi.

Iz *Smednika* dne 31. decembra. (Pogreb baronice Ane Lazarini-Brandis.) Družinska rakev Lazarini-Brandisova vzela je danes v tesne svoje prostore telesne ostanke nje, ki jo je pred leti velela sozidati. Pogreba vdeležili se niso samo bližnji sorodniki, marveč mnogo občinstva cele fare. Krsto je blagoslovil in črno sv. mašo daroval preč. gosp. kanonik ljubljanski Anton Urbas. Nismo se čudili videči toliko žalujočega ljudstva, toliko solzéih se obrazov, ko se je krsta vpričo zdravnika še enkrat odprla, kajti pokojna bila je v tesni zvezi z občani naše fare malone pol stoletja. Mlado in staro, bogati, osobito pa še revni gojili so neomejeno zupanje do pokojne baronice. Vsak govoril je vsegdar spoštljivo o njej. A to zaupanje in spoštovanje vedela si je pridobiti tekom časa v popolni meri. Bila je pokojna vzorna žena, prava sestra krščanske ljubezni. Dva rodova naše župnije vlegla sta se pred njo k počitku na groblje sv. Urha, a oba sta pričala o usmiljenji in sočutnem srci „grofinje“. V prejšnjih letih, kdor je bolehal a si revež ni mogel pomagati, obrnil se je v grad in pokojnica prišla je sama v najskromnejše koče ter ondi tolažila, pa tudi dejanjstveno pomagala. Visoko omikana imela je pa tudi tako plemenito srci, ki nikogar ni pustila odpraviti s hudo, pikro besedo. Dokler je bila še gospodarica ra graščini, vdeleževala se je vseh znamenitejših podjetij v fari. Ni ji bila nobena pot predolga, niti troški preobili, če je veljalo storiti kaj za olepšanje farne cerkve. Po njenem prizadevanji napravil je za primerno majhno ceno altarno sliko za smleško farno cerkev znameniti dunajski slikar Kuppelwieser, in komuni znano, da je ta slika ena najkrasnejših na Knnjskem? Bavila se je pokojna v prostih urah z umetnim vezenjem, v katerem je bila prava umetnica. Sadove truda njenih rok hrani nekatere naša farna cerkev. Pri vsem svojem delavnem življenju pa ni pozabila — molitve. Ta je bila prava njena spremljevalka skozi pot življenja. Že itak je znano, da si rodbina Lazarinijev pri nas odlikuje s strogo katoškim značajem, pokojna baronica pa je bila katočinja v besede eminentnem pomenu. Še v zadnjih letih videl si jo malone vsako jutro okrog šest ure hitro tekati čez graščinski travnik proti farni cerkvi. Oudi je ostala pri sv. maši, kasneje še dlje časa molila, potem še-le se je vrnila domov ter sedla z domačimi k

zajutru, katerih je rada videla mnogo okrog sebe zbranih.

Izrednih cerkvenih pobožnosti, kakor sv. misijona, duhovnih vaj, procesij itd., vdeleževala se je, kadar je bila v Smledniku, z neutrudljivo gorečnostjo. Sploh je tudi gmotno pospeševala rada cerkvene slavnosti. In kako pridno pa pobožno je molila pokojna v domači grajski kapeli! Po njenem prizadevanji priredila se je zadnja sobana prvega nadstropja v krasno kapelico, odičeno z raznimi umetnimi okraski. Dobila je kasneje tudi dovoljenje iz Rima, da sme biti shranjeno v kapelici sveto Rešnje Telo za čas njenega bivanja v gradu. S koliko natančnostjo je skrbela za večno luč! Kako je rada in z veseljem pokladala zelenje in sveže šopke na altar! Kako je skrbela, da je bila mašna obleka in cerkveno perilo v najlepšem redu! In pa njena pobožna molitev pred Najsvetejšim! Zjutraj bila je prva v kapeli, zvečer pa, ko je vse potihnilo v gradu, je molila kasno v noč, do polnoči in čez... Bila je vzgled pobožnega kristijana daleč na okrog. — Mnogo bi se še lahko pisalo o njenih čednostih in dobrih delih. Naj ta črtica zadostuje. Venci, ki pokrivajo njeno rakev, zdeli so se mi prekrasen znak čednosti, ki so jo lepšale v življenji. Počivaj v miru, blaga pokojna, dal Ti Bog mnogo naslednic!

Osilnica, 29. decembra. „Slovenec“ vedno prinaša članke, v katerih našteva bremena slovenskega kmeta. Ravno tolikokrat pa tudi povdarja po izkušenih dopisovalcih pomožne vire, kako bi se že tako propadajočemu kmetovalcu pomagalo v njegovem slabem stanju. Taki članki in dopisi tudi niso vselej zastoj. Vsaj vidimo, da visoka vlada, kakor tudi naši poslanci dostikrat premišljujejo in modrujejo, kako revnemu kmetu pomagati. Dobro vedó, da le kmet je ona podlaga, na kateri obstoji moč države. Če je podlaga trdna, se tudi na-njo lahko naslanjamo. Vsaj od kmetovih žuljev živi manjši in višji uradnik, kakor tudi najvišje osobe. Kedar tedaj on peša, mora pešati tudi država. Vsak vé, kdor prevdarja kmetisko stanje, da je glavni dohodek za kmeta od domače živine. Pa kam je danes došel ta pripomoček? Cena živini se je tako znižala, da pri nas ni nič novega prodati in kupiti srednjo kravo za 15 do 20 gold. in ravno tako lepega voliča za 18 do 22 gold. av. velj. Kaj mislite, kam bo to prišlo? K nam pritirajo že dve leti vsak teden Vlasi s Hrvatskega cele čede živine. To prodajajo tako po nizki ceni, da še samo meso ni plačano. Pa le verjemite mi! Iz prepričanja govorim ter tudi lahko dokazem. Naš kmet svoje živine ne more tržiti, ali pa jo mora v popolno zgubo dati. Posebno kedar revnega kmeta dolžniki silijo, mora živino prodati, hoče ali neče. Kam bo pa na ta način naš revni kmet prišel? On mora propasti. Premišljevali smo, kako bi si pomagali.

Morda bi bilo pomagano našemu poštenemu kmetu, ko bi pri višjih krogih izprosili tri ali vsaj dva živinska semnja na leto. Do sedaj namreč nima Osilnica še nobenega tacega semnja. Najbližji semnji živinski so od nas do 4 ure daljave. Koliko ima kmet že trošiti, predno živino tako daleč na semnje prižene; kako se utruji in zmuči živina na tako dolgem potu! Kako slabo mu potem živina na semnji kaže. Kaj pa kmetovalec doma pri gospodarstvu zgubi! Vendar kmet mora gnati živino na semenj, če jo hoče prodati in davek plačati. Ko bi semnje doma imel, bi mu bilo mnogo prihranjeno ali vsaj polajšano. Lažje bi spravil svojo živino v denar in tudi nje ceno bi bolj zvedel; trudil bi se gotovo, da si lepo in zlahno živino odredi. Tako pa le hira premoženje njegovo, on pa v obupnosti pri svojem ognjišču sedi ter se dostikrat ne briga za svojo živino.

Morda ta svet ne bo napačen, da bi se namreč po naši deželi tudi v manjših krajih raje dovoljevali živinski semnji. Kjer bi se takovi semenj ne obnesel, bo sam od sebe odpravljen; kjer bi se pa vzdrževal, bo kmetu gotovo nekoliko pomagal. Živinski semenj je gotovo za Osilnico potreben. Vsakdo mi bo to potrdil, kdor le pozna naše razmere. Bog daj, da bi prošnja za živinske semnje uslišana bila, katero bomo v kratkem vložili.

Dnevne novice.

(„Glasbena Matica“) je imela občni zbor zadnjo soboto v društvenih prostorih. Predsednik g. Fran Ravnihar je pozdravil navzočne društvenike, ob kratkem razložil odborovo delovanje, ter omenil, da

si je posebno šolski nadzornik g. svetovalec Vencajz pridobil za društvo mnogo zaslug, ker je sestavil učni načrt in vpravilo učiteljskega osebja glasbene šole. Predsednik je dalje omenil, da se je sestavil natančen imenik udov in vredil arhiv. Konečno se je zahvalil gospodom odbornikom in učiteljem. V novi odbor so bili izvoljeni gospodje: Ravnihar Fran, dr. vitez Bleiweis, dr. Hudnik, Paternoster Josip, Drenik Fran, dr. Ferjančič, Gerbič Fran, vitez Ohm-Janušovsky, dr. Majaron, Razinger Anton, Svetek Anton, Valenta Vojteh, Vencajz Janko, Žumer Andrej; zunanji: Fajgel Danilo, Gregorčič Simon, Starec Anton, Šušteršič Fran, Žirovnik Janko. Iz dopisnega nam poročila povzamemo, da ima „Glasbena Matica“ pet častnih udov, 36 ustanovnikov, 181 ljubljanskih in 150 vnanjih udov. Dne 9., 10. in 11. julija so bile v društvenih prostorih javne skušnje. Izpraševanje se je raztezalo na vse stroke glasbenega delovanja. Gojenci so izvrstno napredovali v petji, godbi in igri na klavirji. Nastopilo je nad sto gojencev in gojenk. Vsphe javne skušnje je iznenadil vse navzočne poslušalce. Dne 8. julija je „Glasbena Matica“ priredila sijajen koncert, ki je v ponos Ljubljani in vsemu narodu. Učitelji v minolemu letu so bili: Fran Gerbič (vodja), Julij vitez Ohm-Janušovsky, B. Šumanova, G. Wagner in M. Gerbičeva za klavir, gosli in petje. F. Stiaral za druga godala in sopila. — Naj rodoljubi podpirajo tako vrlo napredujočo „Glasbeno Matico“, ker le povoljno gmotno stanje vsakega društva je prva podlaga dobremu vspehu.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela danes z naslednjimi vrsticami naslednji dar: „Velečestiti gospod prvomestnik! Poslednja občna zborna „Slov. učiteljskega društva“ in „Narodne šole“ sta odložila izdavanje knjižnice za mladino. Častno se je lotila tega velevažnega posla družba sv. Cirila in Metoda. Da bi ga mogla nadaljevati, v to svrho pošiljam 100 forintov. Bog in Slovenci! Veselo in srečno novo leto! — V gorah slovenskih, 1. prosinca 1889. Izrazujoč Vam... bivam najudanejši čestitelj slovenski duhovnik!“ — Neznaneu domoljuba pristrčna zahvala; drugim domoljubom pristrčna priporočila.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Velika dedščina.) Umrli trgovec A. Dreó je umrl brez oporoke in zapustil okoli 700.000 gold. premoženja. Ker Dreó ni bil oženjen, dobé njegovo premoženje njegovi sorodniki, katerih je več z imenom Dreó v savinjski dolini na Štajerskem in gospa Marija Bratanič roj. Dreó, posestnica pri sv. Egidiju. Imenovana gospa je sestričina gg. dr. Josipa Vošnjaka in Mihe Vošnjaka. Zastopnik dedičev je g. dr. Mosché.

(Slovensko gledališče.) V nedeljo dne 6. t. m. bode v dvorani ljubljanske čitalnice na korist učitelju in režiserju dramatičnega društva gledališka predstava. Predstavljal se bode izviren igrokaz v štirih dejanjih „Otok in Struga“; po noveletu istega naslova dramatisoval Ignacij Borštnik. Dramatično društvo se nádeja, da se bode občinstvo v mnogem številu vdeležilo predstave, ki bode na korist spretne učitelja in najboljšega igralca na slovenskem odru.

(Zastop trga postojnskega) je vsprejel ponudbo notranjskega odbora za Vilharjev spomenik, da se namreč v trgu pokojnemu pesniku postavi spomenik.

(Senožeška čitalnica) je g. Jos. Gorupa imenovala častnim članom.

(Ameriška bolezen.) Pod tem naslovom piše „Edinost“, da zaslepljeni ljudje imajo še vedno polno glavo o sreči, ki čaka izseljenec v obljubljeni deželi. Prodajejo svoja posestva in živino pod nič, da le dobé nekoliko drobiža v roko, s katerim se odpravijo v negotovo bodočnost. Kaj pričakuje izseljenec v blaženi Braziliji, lahko vsakdo izprevidi iz pisma zapeljanega rojaka iz Barkovelj pri Trstu. Ta piše mej drugim: Dne 24. novembra pripeljalo se nas je 385 srečno v Rio de Janeiro. Stopili smo veseli iz parnika „Helios“ na novi svet. Odpeljali so nas takoj uro daleč od mesta na otok „Izola di Fiori“. Drugo jutro so nas na malih ladijah odpeljali do železnične postaje. Peljali smo se s praznimi želodeci več ur po železnici do postaje „Trionfo“. Ljudje, večinoma zamorci, dali so nam razumeti, da smo izdani. To so nam povedali tudi nekateri Italijani. Nekaj naših je pobegnilo, ostali ne morejo ne živeti ne umreti. Prišel se je jok in pitje „nazaj“! Odpeljali so nas zopet nazaj na

imenovani otok. Stiri dni smo se vozili in živeli kakor goved. Šli smo nekateri k avstrijskemu konzulu, ki nam je obljubil pomoč. Rojaki, izbite si iz glave misel o sreči v Braziliji.

(Huda burja) je razsajala po Vipavskem ponoči od 1. do 2. t. m. Iz Šturija se nam poroča, da je burja podrila dimnik na novem šolskem splotji. Dimnik je utrl mnogo opeke na strehi, in ta več šip v oknih. Škoda znaša do 50 gold. Dolgo časa je burja mirovala, a tem silnejša je bila imenovano noč.

(Telovadno društvo „Sokol“) vabi brate člene k rednemu občnemu zboru, ki bode v nedeljo dne 6. januarja 1889 ob 10. uri dopoldne v telovadnici velike realke. Dnevni red: 1. Ogovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh računskih pregledovalcev. 5. Volitev odbora. 6. Pogovor o maškeradi. 7. Volitev pomnoženega odbora za maškerado. 8. Posamezni predlogi.

(V blaznico na Studenci) so odpeljali upokojenega gimnazijskega profesorja g. Wurnerja.

(Plače pismonoscev.) Kakor se poroča, bodo se pismonoscem plače znižale in sicer se bode najstarejšim dosedanja osebna doklada dodala plači in vštela v pokojnino. S časom pridejo mlajši na vrsto. V letošnji proračun se je postavilo za doklade 120.000 gld.

(Meščanska garda) v Krškem je dne 29. m. m. priredila na čast svojemu desetletnemu poveljniku g. K. Schennerju društveni večer ter mu poklonila v priznanje njegovih zaslug srebrno kupo.

C. kr. ministerstvo za deželno brambo je z odlokom z dne 13. decembra 1888 določilo za čas od 1. t. m. do 31. decembra 1889 za moštvo do častniškega namestnika za opoludansko vojaško hrano v Ljubljani po 20.5 kr., za druge postaje po 16.5 kr.

(Nenavadna prikazen.) V „Dol. Novicah“ čitamo, da so o Božiču opazovali v Št. Petru metulja velerilca (Makroglossa stellatarum), ki se o gorkem poletnem času rad suče okoli cvetk po oknih. Pri Straži pa je obletaval okolico citronček (Cólías Rhamni).

(Imenovanja.) Računski svetovalec g. A. Filičič je imenovan višjim svetovalcem in načelnikom računskega oddelka pri finančnem ravnateljstvu v Trstu in računski preglednik g. J. Blatz računskim svetovalcem pri istem oddelku.

(Štiridstotnih obveznic kranjskega deželnega posojila), katerih glavinski zneski se bodo dne 1. julija 1889 v imenski vrednosti izplačali, so bile izžrebane dne 2. januarja nastopne številke: a 10.000 goldinarjev št. 1; a 5000 goldinarjev št. 48; a 1000 goldinarjev številke 135, 153, 277, 399, 525, 589, 593, 723, 836, 913, 1150, 1155, 1156, 1226, 1269, 1293, 1465, 1852, 1857, 1911, 1935, 1952, 2065; a 100 gld. št.: 52, 117, 135, 193, 209, 251, 303, 342, 378, 418, 424, 437, 475, 620, 683, 764, 1007, 1067, 1072, 1149, 1332, 1540, 1694, 1843, 1904, 1967, 2066, 2095, 2313, 2337, 2339, 2395, 2403, 2411, 2420, 2599, 2634, 2699, 2773, 2912. Navedene obveznice z izžrebanimi glavinskimi izneski v imenski vrednosti bode kranjska deželna blagajnica v Ljubljani izplačevala omenjenega dne držaje se dotičnih veljavnih predpisov.

(Pri efektni loteriji „Prostovoljne požarne brambe“ v Žužemberku) dne 26. decembra 1888 so bile vzdignene nastopne številke: 2, 21, 26, 129, 131, 138, 151, 166, 167, 181, 183, 205, 213, 233, 272, 320, 418, 437, 488, 459, 467, 470, 502, 507, 645, 646, 689, 706, 709, 765, 788, 796, 798, 806, 815, 860, 932, 934, 941, 978, 1013, 1021, 1022, 1075, 1123, 1195, 1202, 1250, 1269, 1355, 1424, 1427, 1439, 1453, 1470, 1475, 1518, 1579, 1594, 1620, 1692, 1703, 1710, 1712, 1731, 1739, 1762, 1797, 1806, 1828, 1847, 1868, 1890, 1900, 1949, 1953, 1962, 1970, 1974, 1997. Rok za reklamacije dobitkov je 14 dni, račun od datuma poštnega stempila. Odbor.

(Za popravo in razširjenje hiše „kat. družbe rokodelskih pomočnikov“ v Rudolfovem) so darovali od meseca julija dalje: Neimenovan dobrotnik 5 gld., gosp. Fr. Mayr 2 gld., gosp. Feliks Knific 10 gld., gosp. Mat. Preželj 2 gld., gosp. dr. Mat. Hudnik 5 gld., gosp. Val. Lavtar 5 gld., gosp. Fr. Dolinar Šujca 2 gld., gosp. Andr. Kepec, posest. v Brniku, 15 gld., gosp. Iv. Lavrenčič 2 gld., gosp. J. Novak, župnik, 10 gld., neimenovana 5 gld., gosp. Fr. Mekinec 5 gld., gđe. Widmer 17 gld., gđe. Marija Wessner 1 gld., gosp. A. Kukelj (zopet) 5 gld., gospod J. Grčar 3 gld., gosp. A. Mežnare, dekan, 5 gld.,

prejšnjih letih je prodajal kmet koš sliv po 10 do 12 gld., zdaj pa jih je žid kupoval komaj po 3 do 4 gld. Kmet mora gmotno propadati.

Kaj pa narod ob Savi? To je pa že pravi mučenik. Sava je državna reka, pa bi morala večidel država doprinarjati, da so počasi vredni in da sčasoma prenehajo vsakoletne poplave, katere pokončujejo narodu polja in livade. Ali na vse to ne misli zajedniška vlada, zemlja sama pa ne more toliko doprinarjati od svojih dohodkov in konečno ostane zopet vse na siromašnem kmetu. Tisoče in tisoče so že potrošili na razne priprave za vravnanje, ali do dela vendar ne pride in ne bode še tako hitro prišlo, kajti Madjari morajo najprej svoje reke vrediti, potem še le pride red na nas. Narod pa se mora med tem sam boriti proti vodi. Od Siska pa do Zemuna si mora narod večidel sam nasipe delati, vrhu tega pa še plačevati cestarino. Po letu, ko ima največ dela, mora večkrat po celih štirinajst dni nasipe popravljati, da mu voda ne odnese hiše in polja, in to se ponavlja vsako leto. Narod v Posavini zares mnogo trpi, kajti on mora popravljati nasipe, ki jih je dolžna vzdrževati država, pa zato ne dobi nobenega odškodovanja, marveč kazni, ako ne stori vsega, kar mu oblasti naložé. Zares žalostna slika gmotnega napredka!

Da v resnici gmotno nazadujemo, dokaz so nam tudi naše žalostne denarne razmere. Pred jednim letom se je skoro dogodil v prvem našem trgovskem mestu (Sisku) velik polom, da ga niso nekako previdnejši možje z veliko požrtovalnostjo odstranili. Hranilnica se je vzdržala z velikimi žrtvami; bode li ji v prihodnje sreča milejša pri slabi trgovini, je vprašanje časa. Isto se je pripetilo letos v Oseku, najvažnejšem trgovskem mestu Slavonije. Da se ohrani kredit, prišla je vlada na pomoč s 100.000 goldinarji, kajti sramotno bi bilo, ko bi ta denarni zavod radi slabe trgovine propadel, ko se vendar na vse strani trobi, da v gmotnem pogledu napredujemo. To je že malo več kot slučajna ironija, da se je morale to zgoditi v Oseku, ki se je tako čvrsto oklenil sedanje vlade z geslom gmotnega napredka. To mesto je bilo še pred nekimi leti pravo trgovišče za vso doljno Slavonijo, ali zdaj je začelo radi nesrečne železniške politike močno nazadovati, pa je tudi sploh malo nade, da se povrnejo zanj boljši časi, čeravno se čvrsto oklepa naše vlade. To ste samo dve veči denarni nepriliki, da manjših ne naštevamo, saj jih je povsod dosti, ali vse izvirajo iz istega vrela — iz zanemarjanja naše trgovine na merodajnem mestu, največ s slabo, nam škodljivo železniško politiko in nepravilnimi železniškimi tarifi. O tem v bodočem dopisu.

Obresti v socialnem oziru.

XV.

Se li cela zemlja rentuje? Recimo, vso zemljo bi imel eden sam lastnik in mi vsi bi bili njegovi vestni in pridni hlapci in dekle. Koliko bi imel čistega dobička ob letu? Nič. Koliko v desetih letih? Ravno tako nič. Vsaka reč je vstvarjena za človeka in ima korist ali veljavo le, ako jo more človek rabiti. Recimo, da bi se še enkrat toliko klavne živine odredilo, imel bi li lastnik kaj čistega dobička? Ne, ker vse meso, kar bi ga sam ne zavžil, moral bi dati svojim poslom v živež; ako bi ga pa ne dal, oziroma ako bi ga posli ne mogli toliko pojesti, bi ostalo meso ne imelo niti najmanjše vrednosti. Ko bi po tovarnah napravili še toliko sukna, ljudje bi si je morali porabiti za obleko in kar bi ga ostalo, bilo bi brez vsake veljave.

Ko bi bila pa dva lastnika na celi zemlji, bi pa že utegnil eden imeti čisti dobiček, ali kolikor bi imel eden čistega dobička, toliko ali pa še več bi imel drugi zgube. Pravim toliko ali pa še več zgube, ker kmet, ki daje obresti, ima na eni strani toliko manj denarja ali toliko več dolga, kolikor dá upniku obresti, na drugi strani pa toliko slabejše zemljišče. Ker zemljišče ne prinaša čistega dobička, zato si mora zadolženi kmet pritrgovati pri svojem živeži, sekati mora gozd in nazadnje še gnojiti ne more, ker je moral prodati živino. Zemljišče zadolženega kmeta zgubi polovico svoje vrednosti. Taki kmetje pa, ki imajo denar na posojilu, taki večidel dobro spoznavajo, da ni nikjer drugod čistega dobička kot pri posojilu; sicer ne pustijo svojega zemljišča, ne popravljajo ga pa tudi ne. Vsak krajecar, ki ga le kje staknejo, dajo brž na posojilo; a zemljišče, iz katerega se vedno le jemlje, je vedno slabejše.

Da, obresti uničujejo zemljišče, uničujejo pa tudi človeka. Vojni minister toži, da je vedno manj za vojake sposobnih fantov. Od kod to? Zaradi v nebo vpijočega greha, ker se delavcem zaslužek, oziroma živež trga. Nekateri vso sedanjo telesno slabost zvrtaajo na žganje. Da, res je žganje veliko krivo ali pri tem je še drugo vprašanje. Kje pa žganje pijó? O severnih, mrzlih krajih ne morem govoriti, ker tam človeški organizem marsikaj prebavi in marsikaj potrebuje, kar bi naš ne. Žganje se pije na Poljskem in Irskem, kjer so vsi kmetje le najemniki in delavci, kajti na Irskem nima noben Irec posestva, v Galiciji je pa 80% zemlje v židovskih rokah. Žganje se pije na Angleškem in v Belgiji, kjer se vsi ljudje delé v dve vrsti, namreč v kapitaliste, oziroma fabrikante in uboge delavce. Kdo pa pije žganje? Navadno le reveži in sicer zato, da si glad tolažijo in da si na umeten način moč za nekoliko časa povzdignejo. Žganje je strup in vživanje tega strupa je posledica oderuštva. Ako se na Kranjskem žganjepivstvo širi, je to dokaz, da liхва ljudem potrebni živež jemlje.

Ako se pa ljudem zaslužek trga, ti ljudje potem ne morejo drugim zaslužiti dati in produkcija mora pešati. Kako je žito po ceni in ljudje stradajo, ker ga niti po ceni ne morejo kupovati. Žita bi ljudje še veliko več potrebovali, kakor se ga zdaj pridela, in bi se ga tudi lahko veliko več pridelovalo, ko bi kapitalizem ne trgal zaslužka.

Zdaj kapitalistu še vse služi v korist, tudi proletarijat. Kapitalist je prej dajal svoj denar le na posodo, ker je vedel, da bi mu v obrtu ali v zemljišči ne prinašal obresti, ko bi pošteno ravnal, in le male obresti, ko bi ljudi stiskal. Ali zdaj je vse drugače. Zdaj ko je toliko proletarijata brez dela in jela, napravlja si tovarne, kupuje si velika posestva in delavci mu morajo delati noč in dan, v delavnik in praznik za tako plačo, da se komaj pri življenju ohranijo. In ako se delavci začno kujati, ako omagajo, kaj mu mar? Saj je vedno dosti namestne rezerve, ki komaj čaka, da bi si vsaj za nekoliko časa mogla glad tolažiti. In to je toliko bolj žalostno, ker tu še krščanska ljubezen ne more skoraj nič pomagati. Ko bi kristijani imeli toliko denarja, kolikor ga nam manjka, in bi v krajih, kjer so velike tovarne, ustanovljali Vincencijeve družbe, bi pač marsikaterega delavca, ki se je zarotil zoper človeško družbo, rešili pogubljenja, ali v gmotnem oziru bi nič ne pripomogli. Kolikor več bi delavci dobivali podpore, toliko manj bi jim kapitalist dajal plače in ves naš denar bi šel le v kapitalistov žep.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. januarija.

Notranje dežele.

„Politik“ piše: *Mariborski* nemški radikaleci ljuto agitujejo zoper ustanovitev slovenskih paralelek na tamošnji gimnaziji. Na sv. Stefana dan je mariborski mestni svet sklenil nastopno resolucijo: „Mestni svet mariborski vidi v ustanovitvi slovenskih paralelek rušenje narodnostnega miru v celem mestu in na celem višjem zavodu, ker prebivalstvo mesta mariborskega nikakor ne želi takih paralelek. Občinski svet naroča magistratu, da primernim putem naznani to resolucijo naučnemu ministru.“ — Ko bi ti mestni očetje le vedeli, kako se zastonj trudijo in kako so pri tem — pomilovanja vredni.

FZM. baron Kuhn je tudi v novem vojaškem šematizmu za l. 1889 uvrščen med aktivne feldcajgmajstre „v disponibiliteti“. „Sonn- und Montags-Zeitung“ pravi, da bodeta v kratkem poklicana v gospodsko zbornico Kuhn in bivši vojni minister grof Byland-Rheidt.

Vnanje države.

„Nordd. Allg. Ztg.“ piše o *splošnem položaju*: „Leto se menja takó normalno na mejnarodnem polji, kakor se more to sploh želeti pri današnjih razmerah. Temeljni značaj splošnjega položaja prehaja iz starega v novo leto sicer nepremenjen, vendar pa se vsaj nikjer ne more opaziti prizadevanje, da bi se tendencijozno obtežil položaj. Celó najnovejši, na tuneških tleh navstali francosko-italijanski razpor bo ostal brez vsakih resnih posledic“ . . . „Jako nadobuden prizor ob novem letu vidimo v mladem kraljestvu srbskem. Izid včerajšnje skupščine seje dokazuje, da večina poslancev hoče in je zmožna delati praktično politiko. In to je ravno, kar najbolj potrebuje dežela in tudi odločno pričakuje narod.“ — Tudi drugi listi opisujejo splošnji položaj precej ugodno.

Predsednik *srbske* skupščine Tavšanović je zatrdil, da se bo ustava potrdila z večino najmanj

petihsto glasov. Včeraj je imela skupščina polno sejo, danes se je skoraj gotovo zaključilo zasedanje s prestolnim govorom.

Iz *Rusije* naznanjajo zasebne vesti, da se bo še enkrat pričela preiskava zaradi nesreče pri Borikiju, ker je sumnja jako opravičena, da so nezgodo zakrivali nihilisti. — Kakor piše „Novoje Vremja“, izdala je vlada naredbo, s katero se ustanovljajo v ruski armadi posebni train-oddelki; ta orožna vrsta ima pet cadre-bataljonov, ki obsegajo 18 stotnij; slednje se bodo v slučaju vojske premenile v bataljone.

Kako močna je *nemška* vojna v slučaju vojske, izračunila je „Freisinnige Zeitung“ nastopno; Vsako leto se potrdi 181.000 mōž, izmed teh pride k mornarici 4000 mōž. Ako se odšteje od teh 20% za naravno izgubo (smrt, onemoglost itd.), iznaša celo moštvo 1.699.200. K temu je treba prišteti vojake po poklicu, katerih je 81.000, t. j. častnikov in podčastnikov. S tem, da se je podaljšala orožna dolžnost v domobranstvu drugega oklica in črni vojski do 45. leta, postalo je na razpolaganje nadaljnjih 12 letnikov, ki dajejo po odračunjenji naravne izgube 1.274.000 mōž. Nadomestnih rezervnikov, ki se vežbajo v miru 20 tednov, je skupaj 458.000 mōž. Vse te tri vrste iznašajo tedaj skupaj 3½ milijona izvežbanih vojakov, za katere je na razpolaganje tudi zadostno število podčastnikov.

Iz *angleške* prestolnice se poroča, da je sodišče v Tralee obsodilo parnelovskega poslanca E. Harringtona na šestmesečno ječo zaradi tega, ker se je vdeležil zborovanja narodne lige.

Rumunska zbornica je pretrgala svoje zasedanje do 23. dne januarija.

Reuterjevo izvestje javlja iz *Suakima*, da je tjejak prišel iz Kartuma čez Kassalo neki Grk, ki je zapustil Kartum pred dvema mesecema. Ta mož pripoveduje, da v Kartumu ni ničesa znanega o mahdijevi pridobitvi ekvatorijalnih provincij; tudi se ničesa ne vé, da je Emin paša vjet. Pač pa so bile vojne sile mahdijeve ob Bahr-el-Gazalu dvakrat pobite.

Brzjavka iz *Zanzibara* potrjuje, da je izbruhnila v Ugandi vstaja, pri kateri je kralja odstranil njegov brat. Ta vest je zaradi tega zanimiva, ker je zopet odprta pot k jezerom, ki jo je zaprl odstavljeni kralj, ter bo sedaj Emin paša, ako ga ni vjel mahdi, lahko prišel do nabrežja čez Ugando.

Izvirni dopisi.

Iz *Smlednika* dne 31. decembra. (Pogreb baronice Ane Lazarini-Brandis.) Družinska rakev Lazarini-Brandisova vzela je danes v tesne svoje prostore telesne ostanke nje, ki jo je pred leti velela sozidati. Pogreba vdeležili se niso samo bližnji sorodniki, marveč mnogo občinstva cele fare. Krsto je blagoslovil in črno sv. mašo daroval preč. gosp. kanonik ljubljanski Anton Urbas. Nismo se čudili videči toliko žalujočega ljudstva, toliko solzéčih se obrazov, ko se je krsta vpričo zdravnika še enkrat odpela, kajti pokojna bila je v tesni zvezi z občani naše fare malone pol stoletja. Mlado in staro, bogati, osobito pa še revni gojili so neomejeno zaupanje do pokojne baronice. Vsak govoril je vsegdar spoštljivo o njej. A to zaupanje in spoštovanje vedela si je pridobiti tekom časa v popolni meri. Bila je pokojna vzorna žena, prava sestra krščanske ljubezni. Dva rodova naše župnije vlegla sta se pred njo k počitku na groblje sv. Urha, a oba sta pričala o usmiljenji in sočutnem srci „grofinje“. V prejšnjih letih, kdor je bolehal, a si revež ni mogel pomagati, obrnil se je v grad in pokojnica prišla je sama v najskromnejše koče ter ondi tolažila, pa tudi dejanjstveno pomagala. Visoko omikana imela je pa tudi tako plemenito srcé, ki nikogar ni pustila odpraviti s hudo, pikro besedo. Dokler je bila še gospodarica na graščini, vdeleževala se je vseh znamenitejših podjetij v fari. Ni ji bila nobena pot predolga, niti troški preobili, če je veljalo storiti kaj za olepšanje farne cerkve. Po njenem prizadevanji napravil je za primerno majhno ceno altarno sliko za smleško farno cerkev znameniti dunajski slikar Kuppelwieser, in komu ni znano, da je ta slika ena najkrasnejših na Kranjskem? Bavila se je pokojna v prostih urah z umetnim vezenjem, v katerem je bila prava umetnica. Sadove truda njenih rok hrani nekatere naša farna cerkev. Pri vsem svojem delavnem življenji pa ni pozabila — molitve. Ta je bila prava njena spremljevalka skozi pot življenja. Že itak je znano, da se rodbina Lazarinjev pri nas odlikuje s strogo katoliškim značajem, pokojna baronica pa je bila katolikinja v besede eminentnem pomeuu. Še v zadnjih letih videl si jo malone vsako jutro okrog šeste ure hitro tekati čez graščinski travnik proti farni cerkvi. Oudi je ostala pri sv. maši, kasneje še dlje časa molila, potem še-le se je vrnila domov ter sedla z domačimi k

zajutru, katerih je rada videla mnogo okrog sebe zbranih.

Izrednih cerkvenih pobožnosti, kakor sv. misijona, duhovnih vaj, procesij itd., vdeleževala se je, kadar je bila v Smedniku, z neutrudljivo gorečnostjo. Sploh je tudi gmotno pospeševala rada cerkvene slavnosti. In kako pridno pa pobožno je molila pokojna v domači grajski kapeli! Po njenem prizadevanji priredila se je zadnja sobana prvega nadstropja v krasno kapelico, odičeno z raznimi umetnimi okraski. Dobila je kasneje tudi dovoljenje iz Rima, da sme biti shranjeno v kapelici sveto Rešnje Telo za čas njenega bivanja v gradu. S koliko natančnostjo je skrbela za večno luč! Kako je rada in z veseljem pokladala zelenje in sveže šopke na altar! Kako je skrbela, da je bila mašna obleka in cerkveno perilo v najlepšem redu! In pa njena pobožna molitev pred Najsvetejšim! Zjutraj bila je prva v kapeli, zvečer pa, ko je vse potihnilo v gradu, je molila kasno v noč, do polnoči in čez... Bila je vzgled pobožnega kristijana daleč na okrog. — Mnogo bi se še lahko pisalo o njenih čednostih in dobrih delih. Naj ta črtica zadostuje. Venci, ki pokrivajo njeno rakev, zdeli so se mi prekrasen znak čednosti, ki so jo lepšale v življenji. Počivaj v miru, blaga pokojna, dal Ti Bog mnogo naslednic!

Osilnica, 29. decembra. „Slovenec“ vedno prinaša članke, v katerih našteva bremena slovenskega kmeta. Ravno tolikokrat pa tudi povdarja po izkušenih dopisovalcih pomožne vire, kako bi se že tako propadajočemu kmetovalcu pomagalo v njegovem slabem stanju. Taki članki in dopisi tudi niso vselej zastoj. Vsaj vidimo, da visoka vlada, kakor tudi naši poslanci dostikrat premišljujejo in modrujejo, kako revnemu kmetu pomagati. Dobro vedó, da le kmet je ona podlaga, na kateri obstoji moč države. Če je podlaga trdna, se tudi na-njo lahko naslanjamo. Vsaj od kmetovih žuljev živi manjši in višji uradnik, kakor tudi najvišje osebe. Kedar tedaj on peša, mora pešati tudi država. Vsak vé, kdor prevdarja kmetško stanje, da je glavni dohodek za kmeta od domače živine. Pa kam je danes došel ta pripomoček? Cena živini se je tako znižala, da pri nas ni nič novega prodati in kupiti srednjo kravo za 15 do 20 gold. in ravno tako lepega voliča za 18 do 22 gold. av. velj. Kaj mislite, kam bo to prišlo? K nam pritirajo že dve leti vsak teden Vlasi s Hrvatskega cele čede živine. To prodajajo tako po nizki ceni, da še samo meso ni plačano. Pa le verjemite mi! Iz prepričanja govorim ter tudi lahko dokažem. Naš kmet svoje živine ne more tržiti, ali pa jo mora v popolno zgubo dati. Posebno kedar revnega kmeta dolžniki silijo, mora živino prodati, hoče ali ne. Kam bo pa na ta način naš revni kmet prišel? On mora propasti. Premišljevali smo, kako bi si pomagali.

Morda bi bilo pomagano našemu poštenemu kmetu, ko bi pri višjih krogih izprosili tri ali vsaj dva živinska semnja na leto. Do sedaj namreč nima Osilnica še nobenega takega semnja. Najbližji semnji živinski so od nas do 4 ure daljave. Koliko ima kmet že trošiti, predno živino tako daleč na semnje prižene; kako se utruji in zmuči živina na tako dolgem potu! Kako slabo mu potem živina na semnji kaže. Kaj pa kmetovalec doma pri gospodarstvu zgubi! Vendar kmet mora gnati živino na semenj, če jo hoče prodati in davek plačati. Ko bi semnje doma imel, bi mu bilo mnogo prihranjeno ali vsaj polajšano. Lažje bi spravil svojo živino v denar in tudi nje ceno bi bolj zvedel; trudil bi se gotovo, da si lepo in zlahko živino odredi. Tako pa le hira premoženje njegovo, on pa v obupnosti pri svojem ognjišču sedi ter se dostikrat ne briga za svojo živino.

Morda ta svet ne bo napačen, da bi se namreč po naši deželi tudi v manjših krajih raje dovoljevali živinski semnji. Kjer bi se takovi semnji ne obnesel, bo sam od sebe odpravljen; kjer bi se pa vzdrževal, bo kmetu gotovo nekoliko pomagal. Živinski semenj je gotovo za Osilnico potreben. Vsakdo mi bo to potrdil, kdor le pozná naše razmere. Bog daj, da bi prošnja za živinske semnje uslišana bila, katero bomo v kratkem vložili.

Dnevne novice.

(„Glasbena Matica“) je imela občni zbor zadnjo soboto v društvenih prostorih. Predsednik g. Fran Ravnihar je pozdravil navzočne društvenike, ob kratkem razložil odborovo delovanje, ter omenil, da

si je posebno šolski nadzornik g. svetovalec Vencajz pridobil za društvo mnogo zaslug, ker je sestavil učni načrt in vravnava učiteljskega osebja glasbene šole. Predsednik je dalje omenil, da se je sestavil natančen imenik udov in vredil arhiv. Konečno se je zahvalil gospodom odbornikom in učiteljem. V novi odbor so bili izvoljeni gospodje: Ravnihar Fran, dr. vitez Bleiweis, dr. Hudnik, Paternoster Josip, Drenik Fran, dr. Ferjančič, Gerbič Fran, vitez Ohm-Janušovsky, dr. Majaron, Razinger Anton, Svetek Anton, Valenta Vojteh, Vencajz Janko, Žumer Andrej; zunanji: Fajgel Danilo, Gregorčič Simon, Starec Anton, Šušteršič Fran, Žirovnik Janko. Iz doposlanega nam poročila povzamemo, da ima „Glasbena Matica“ pet častnih udov, 36 ustanovnikov, 181 ljubljanskih in 150 vnanjih udov. Dne 9., 10. in 11. julija so bile v društvenih prostorih javne skušnje. Izpraševanje se je raztezalo na vse stroke glasbenega delovanja. Gojenci so izvrstno napredovali v petji, godbi in igri na klavirji. Nastopilo je nad sto gojencev in gojenk. Vspah javne skušnje je iznenadil vse navzočne poslušalce. Dne 8. julija je „Glasbena Matica“ priredila sijajen koncert, ki je v ponos Ljubljani in vsemu narodu. Učitelji v minolem letu so bili: Fran Gerbič (vodja), Julij vitez Ohm-Janušovsky, B. Šumanova, G. Wagner in M. Gerbičeva za klavir, gosli in petje. F. Štiaral za druga godala in sopila. — Naj rodoljubi podpirajo tako vrlo napredujočo „Glasbeno Matico“, ker le povoljno gmotno stanje vsakega društva je prva podlaga dobremu vspehu.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela danes z naslednjimi vrsticami naslednji dar: „Velečestiti gospod prvomestnik! Poslednja občna zbor „Slov. učiteljskega društva“ in „Narodne šole“ sta odložila izdavanje knjižnice za mladino. Častno se je lotila tega velevažnega posla družba sv. Cirila in Metoda. Da bi ga mogla nadaljevati, v to svrho pošiljam 100 forintov. Bog in Slovenci! Veselo in srečno novo leto! — V gorah slovenskih, 1. prosinca 1889. Izrazujoč Vam... bivam najudanejši čestitelj slovenski duhovnik!“ — Neznaneu domoljuba prisrčna zahvala; drugim domoljubom prisrčna priporočila.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Velika dedščina.) Umrli trgovec A. Dreó je umrl brez oporoke in zapustil okoli 700.000 gold. premoženja. Ker Dreó ni bil oženjen, dobé njegovo premoženje njegovi sorodniki, katerih je več z imenom Dreó v savinjski dolini na Štajerskem in gospa Marija Bratanič roj. Dreó, posestnica pri sv. Egidiju. Imenovana gospa je sestričina gg. dr. Josipa Vošnjaka in Mihe Vošnjaka. Zastopnik dedičev je g. dr. Mosché.

(Slovensko gledališče.) V nedeljo dne 6. t. m. bode v dvorani ljubljanske čitalnice na korist učitelju in režiserju dramatičnega društva gledališka predstava. Predstavljal se bođe izviren igrokaz v štirih dejanjih „Otok in Struga“; po noveletu istega naslova dramatisoval Ignacij Borštnik. Dramatično društvo se nádeja, da se bode občinstvo v mnogem številu vdeležilo predstave, ki bode na korist spretne učitelja in najboljšega igralca na slovenskem odru.

(Zastop trga postojinskega) je vsprejel ponudbo notranjskega odbora za Vilharjev spomenik, da se namreč v trgu pokojnemu pesniku postavi spomenik.

(Senožeška čitalnica) je g. Jos. Gorupa imenovala častnim članom.

(Ameriška bolezen.) Pod tem naslovom piše „Edinost“, da zaslepljeni ljudje imajo še vedno polno glavo o sreči, ki čaka izseljence v obljubljeni deželi. Prodajejo svoja posestva in živino pod nič, da le dobé nekoliko drobiža v roko, s katerim se odpravijo v negotovo bodočnost. Kaj pričakuje izseljence v blaženi Braziliji, lahko vsakdo izprevidi iz pisma zapeljanega rojaka iz Barkovelj pri Trstu. Ta piše mej drugim: Dne 24. novembra pripeljalo se nas je 385 srečno v Rio de Janeiro. Stopili smo veseli iz parnika „Helios“ na novi svet. Odpeljali so nas takoj uro daleč od mesta na otok „Izola di Fiori“. Drugo jutro so nas na malih ladjah odpeljali do železnične postaje. Peljali smo se s praznimi železci več ur po železnici do postaje „Trionfo“. Ljudje, večinoma zamoreci, dali so nam razumeti, da smo iz dani. To so nam povedali tudi nekateri Italijani. Nekaj naših je pobegnilo, ostali ne morejo ne živeti ne umreti. Prišel se je jok in pitje „nazaj!“ Odpeljali so nas zopet nazaj na

imenovani otok. Stiri dni smo se vozili in živeli kakor goved. Šli smo nekateri k avstrijskemu konzulu, ki nam je obljubil pomoč. Rojaki, izbite si iz glave misel o sreči v Braziliji.

(Huda burja) je razsajala po Vipavskem po noči od 1. do 2. t. m. Iz Šturija se nam poroča, da je burja podrla dimnik na novem šolskem splotji. Dimnik je utrl mnogo opeke na strehi, in ta več šip v oknih. Škoda znaša do 50 gold. Dolgo časa je burja mirovala, a tem silnejša je bila imenovano noč.

(Telovadno društvo „Sokol“) vabi brate člene k rednemu občnemu zboru, ki bode v nedeljo dne 6. januarja 1889 ob 10. uri dopoldne v telovadnici velike realke. Dnevni red: 1. Ogovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh računskih pregledovalcev. 5. Volitev odbora. 6. Pogovor o maškeradi. 7. Volitev pomnoženega odbora za maškerado. 8. Posamezni predlogi.

(V blaznico na Studenci) so odpeljali upokojenega gimnazijskega profesorja g. Wurnerja.

(Plače pismonoscev.) Kakor se poroča, bodo se pismonoscem plače znižale in sicer se bode najstarejšim dosedanja osebna doklada dodala plači in vstela v pokojnino. S časom pridejo mlajši na vrsto. V letošnji proračun se je postavilo za doklade 120.000 gld.

(Meščanska garda) v Krškem je dne 29. m. m. priredila na čast svojemu desetletnemu poveljniku g. K. Schennnerju društveni večer ter mu poklonila v priznanje njegovih zaslug srebrno kupo.

C. kr. ministerstvo za deželno brambo) je z odlokom z dne 13. decembra 1888 določilo za čas od 1. t. m. do 31. decembra 1889 za moštvo do častniškega namestnika za opoludansko vojaško hrano v Ljubljani po 20.5 kr., za druge postaje po 16.5 kr.

(Nenavadna prikazen.) V „Dol. Novicah“ čitamo, da so o Božiču opazovali v Št. Petru metulja velerilec (Makroglossa stellatarum), ki se o gorkem poletnem času rad suče okoli cvetk po oknih. Pri Straži pa je obletaval okolico citronček (Cólías Rhamni).

(Imenovanja.) Računski svetovalec g. A. Filičič je imenovan višjim svetovalcem in načelnikom računskega oddelka pri finančnem ravnatelstvu v Trstu in računski preglednik g. J. Blatz računskim svetovalcem pri istem oddelku.

(Štiriodstotnih obveznic kranjskega deželnega posojila), katerih glavinski zneski se bodo dne 1. julija 1889 v imenski vrednosti izplačali, so bile izžrebane dne 2. januarja nastopne številke: a 10.000 goldinarjev št. 1; a 5000 goldinarjev št. 48; a 1000 goldinarjev številke 135, 153, 277, 399, 525, 589, 593, 723, 836, 913, 1150, 1155, 1156, 1226, 1269, 1293, 1465, 1852, 1857, 1911, 1935, 1952, 2065; a 100 gld. št.: 52, 117, 135, 193, 209, 251, 303, 342, 378, 418, 424, 437, 475, 620, 683, 764, 1007, 1067, 1072, 1149, 1332, 1540, 1694, 1843, 1904, 1967, 2066, 2095, 2313, 2337, 2339, 2395, 2403, 2411, 2420, 2599, 2634, 2699, 2773, 2912. Navedene obveznice z izžrebanimi glavinskimi izneski v imenski vrednosti bode kranjska deželna blagajnica v Ljubljani izplačevala omenjenega dne držaje se dotičnih veljavnih predpisov.

(Pri efektni loteriji „Prostovoljne požarne brambe“ v Žužemberku) dne 26. decembra 1888 so bile vzdignene nastopne številke: 2, 21, 26, 129, 131, 138, 151, 166, 167, 181, 183, 205, 213, 233, 272, 320, 418, 437, 438, 459, 467, 470, 502, 507, 645, 646, 689, 706, 709, 765, 788, 796, 798, 806, 815, 860, 932, 934, 941, 978, 1013, 1021, 1022, 1075, 1123, 1195, 1202, 1250, 1269, 1355, 1424, 1427, 1439, 1453, 1470, 1475, 1518, 1579, 1594, 1620, 1692, 1703, 1710, 1712, 1731, 1739, 1762, 1797, 1806, 1828, 1847, 1868, 1890, 1900, 1949, 1953, 1962, 1970, 1974, 1997. Rok za reklamacije dobitkov je 14 dni, računano od datuma poštnega stempja. Odbor.

(Za popravo in razširjenje hiše „kat. družbe rokodelskih pomočnikov“ v Rudolfovem) so darovali od meseca julija dalje: Neimenovan dobrotnik 5 gld., gosp. Fr. Mayr 2 gld., gosp. Feliks Knific 10 gld., gosp. Mat. Preželj 2 gld., gosp. dr. Mat. Hudnik 5 gld., gosp. Val. Lavtar 5 gld., gosp. Fr. Dolinar Šujca 2 gld., gosp. Andr. Kepec, posest. v Brniku, 15 gld., gosp. Iv. Lavrenčič 2 gld., gosp. J. Novak, župnik, 10 gld., neimenovana 5 gld., gosp. Fr. Mekinee 5 gld., gđ. Widmer 17 gld., gđ. Marija Wessner 1 gld., gosp. A. Kukelj (zopet) 5 gld., gospod J. Grčar 3 gld., gosp. A. Mežnare, dekan, 5 gld.,

gosp. V. Aljančič 5 gld., gosp. Viljem Pfeifer, drž. poslanec, 10 gld., gosp. Lovro Gantar 5 gld., go-
spodje Ludovik Jenko in Mihajlo Trček 10 gld.,
gosp. Matija Mrak, Gorje, 5 gld., gospa Marija
Suhadolec z Dobrove 2 gld., neimenovan duhovnik
2 gld., g. J. Laznik (zopet) 1 gld., neimenovan
župnik 1 gld., Neimenovan dobrotnik z Notranjskega
10 gld., gosp. Josip Kodre 2 gld., gosp. J. Kodrič,
gor. dub., 50 kr., gosp. A. dr. Mesar 1 gld., gosp.
J. Hladnik 5 gld., družba čast. duhovnikov v Vipavi
29 gld. 50 kr., družba pri demantni maši na Planini
30 gld. 50 kr., gosp. Franc Perpar (zopet) 5 gld.,
gospa Marija Steržina 1 gld. 50 kr., gospa Terezija
Tomšič 5 gld., gosp. J. Gerčar (zopet) 10 gld., ne-
imenovan duhovnik 5 gld., gosp. A. Pavčič 1 gld.,
gosp. J. Pavčič 1 gld. (Dalje prihodnjije)

Raznoterosti.

— Statistika prostožidarjev. Zdaj
imajo prostožidarji, katerih je 1.083.000, 15.838 lož.
Iz teh pride na severoameriške združene države in
na Kanado 9864 lož in 605.408 prostožidarjev. Na
Angleškem je 2173 lož in 217.000 udov, na Nem-
škem je 289 lož in 32.527 udov, in na Ogerskem
38 lož in 3000 udov. Lepo število!

— Gledišče v Novgorodu na Ruskem je
mej predstavo pogorelo. Ogenj je navstal vsled
tega, ker je plinova cev počila. Pohodilo je ob-
činstvo dve osebi, veliko število pa je opečenih.

Telegrami.

Dunaj, 2. januarija. Kakor čujem iz za-
nesljivega vira, imenovani so za člane go-
spodske zbornice: Rihard Clam-Martinic, pred-
sednik dunajske trgovinske zbornice Isbary,
deželni maršal grof Kinsky, grof Ivan Ledebur,
prošt Lenz v Vyšegradu, grof Artur Potocki,
stavbeni mojster Schmidt, umirovljeni mini-
sterski svetnik Schneider, profesor Sickel,
dr. Stremayr, grof Franc Thun in poslanik
Frankenstein.

Belgrad, 2. januarija. Skupščina je po-
trdila ustavo s 494 proti 73 glasovom. Trije
poslanci niso glasovali, 17 jih je bilo odsotnih.
Razprava je trajala dve uri. Jutri se bo za-
sedanje zaključilo.

Berolin, 3. januarija. Kakor piše „Na-
tional-Zeitung“, odgovoril je cesar pri spre-
jemu generalov v dan novega leta na Moltke-
jeva voščila v imenu armade: „Ostalo mi
bo vedno v posebnem spominu, da sem prvi
pot zbral okoli sebe generale. Upam, da mi
bodete pri bodočem delu pomagali z isto
zvestobo in vestnostjo, kakor mojemu dedu.“

Listnica opravištv:

G. J. K. v St. M.: Ne tako, ampak vse se je vpisalo za
l. 89, ker je prejšnje vže poravnano.
G. F. V. v K.: Ne bo dal; vpisalo se je samo za 1/4 t. l.,
drugo pobralo je še prejšnje.

G. A. M. v G.: Neka bud! Hvala Vam lepa za to.
Boda nam vrlo dobro prišlo. Bog!

G. F. K. v K.: Vedite, da izmed teh goldinarjev jih je
pozobalo 5 prejšnje leto.

G. J. V. v Z.: Ni za celo leto, ker je pobralo 8 gl. že
prejšnje leto.

Bralno društvo v Z.: O, pa ne! Vpisalo se je za l. 88
in je še na dolgu za pol preteklega leta, ker ste samo poslali
zdaj in pa toliko 25. jan. lanskega leta.

G. J. H. v O.: Vi imate s tem vplačano vse za t. l.,
ker ste poslali že 11. jan. lanskega leta ravno toliko.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	srakomer v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	735.8	—1.6	sr. svzh.	oblačno	
2. u. pop.	738.6	—1.0	m. vzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	741.9	—4.8			

Srednja temperatura —2.5° C., za 0.4° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60 kr.
Sreberna 5% „ 100 „ 16% „	83 „ 15 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 95 „
Akcije avstr.-ogerske banke	883 „ — „
Kreditne akcije	313 „ — „
London	120 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 52 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemške marke	59 „ 10 „

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,

Izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo in na deželi kot
znano rešeno fino delo in najnižje cene.

Posebno priloga za prakupce so oljnat barve
v ploščevinastih pušicah (Bleichbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firnežu najfinije naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Visokočastiti duhovščini

priloga se vsledno podpisani v napravo cerkvenih
posod in orodja iz čistega srebra, kišeškega
srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

**monstrane, kelihov,
svetilnic, svečnikov**

ltd. ltd. po najnižji ceni. Zadovoljnim gotovo vsakega
naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu,
bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju po-
zlatim in posrebrim. Č. g. naročniki naj mi blago-
volje poslali iste nefrankovane (8)

Teodor Slabanja,
srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Št. 49.

Razglas.

Pri žrebanji 150 srečk mestnega ljubljanskega
posojila, ki se je po načrtu vršilo v 2. dan januarja
1889. l., so bile vzdignene:

Št. 12980 z dobitkom 25000 gld.

5384	1500
2353	600
14179	600
18735	600
23063	600
14222	500
53935	500

Št. 373, 727, 1738, 1881, 2712, 3522, 4129,
4268, 4878, 4900, 5026, 6010, 6468, 6877, 7560,
8012, 8735, 9544, 9898, 9990, 11237, 11636, 12109,
13006, 13392, 14449, 14951, 15494, 15521, 15728,
16309, 16316, 16721, 16790, 16963, 18239, 18276,
18912, 19505, 21740, 21861, 22456, 22667, 22937,
23619, 25180, 25234, 25472, 26887, 27637, 27711,
29846, 30337, 30398, 30854, 31252, 31940, 32069,
32345, 33184, 33270, 33751, 34060, 36095, 36111,
36222, 36296, 37055, 37612, 37785, 38553, 39737,
39991, 40792, 41447, 41498, 41599, 41836, 42434,
42677, 42900, 43278, 43438, 43579, 44199, 45135,
46181, 46468, 48580, 48839, 49901, 50865, 51211,
52894, 53498, 54404, 54506, 54702, 54990, 55734,
55901, 56725, 57296, 57350, 58153, 58305, 58399,
58592, 58972, 59368, 60005, 60580, 62439, 63455,
63480, 63702, 64450, 64563, 64947, 66219, 66295,
66775, 66940, 67100, 67566, 67881, 68058, 69202,
69470, 70468, 70966, 71033, 71224, 71503, 71980,
72279, 72675, 73097, 73491, 74514, 74543, 74855
vsaka z dobitkom 30 gld.

Od dosle izžrebanih srečk niso še izplačane na-
slednje številke: 44920 z dobitkom 25000 gld., 45330
z dobitkom 1500 gld., 33724, 38044 in 45991 vsaka
z dobitkom 500 gld. in 1192, 1832, 2416, 4508,
4991, 5024, 5433, 5596, 7490, 7800, 8069, 8284,
8317, 9379, 9462, 9537, 9550, 9853, 9879, 10306,
10981, 11231, 12238, 12517, 12518, 12651, 12818,
12851, 12875, 13264, 13334, 14157, 15200, 15715,
15900, 16041, 16193, 16872, 17911, 18057, 19403,
19406, 20214, 20568, 21304, 23013, 23025, 23069,
23209, 23237, 23866, 24071, 24669, 24863, 25187,
25247, 25549, 25560, 26310, 26624, 27245, 28399,
28619, 28980, 29098, 29362, 29685, 30116, 30459,
30702, 30739, 30983, 32348, 32364, 32424, 33227,
34837, 35014, 35942, 36349, 37731, 37967, 38179,
38209, 38260, 38452, 38483, 38913, 39183, 39318,
39626, 39891, 40776, 41221, 41741, 41987, 42102,
42575, 43882, 44632, 45247, 46360, 46508, 46725,
46753, 46789, 47430, 47478, 47963, 48143, 48203,
50615, 50630, 52297, 52305, 52569, 54114, 55051,
55300, 55359, 55522, 56284, 56331, 56472, 58026,
58441, 58568, 59459, 59597, 60889, 61142, 61441,
61486, 61652, 61993, 62058, 62899, 62932, 63097,
63113, 63425, 63659, 63767, 64345, 65195, 65294,
67173, 67939, 68440, 69067, 70062, 70515, 71272,
71346, 71413, 71933, 72574, 72595, 72715, 73819,
73908, 74077, 74186, 74416 in 74845 vsaka z do-
bitkom 30 gld.

Mestni magistrat ljubljanski,

2. dan januarja 1889.

(1)

*Spominjajte se ljubljanske dijaške
in ljudske kuhinje pri igri in stavah,
pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih
dobitkih.*

Tuji.

1. januarija.

Pri **Matiču**: K. pl. Bernardi, potovalec, s Tirolskega. — Sabedič, nadčastnik, iz
Trsta — Kališnik, poštar, iz Tržiča. — Altman, trgovec, z Dunaja.
Pri **Južnem kotolatoru**: Scalla iz Reke. — Auer iz Ljubljane. — Mugroyler
iz Trsta. — Raznožnik iz Lesc.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev
opatiye Soulac (Gironde).

Dom MAGUELONNE, pripor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bru-
selj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po priporji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo.
Benediktincev (po nekoliko kapljic
na vodi) ozdravi in zabrani gnji-
lobo zob, jih obeli in utrjuje;
okrepčuje in popolno ozdravi
čeljusti.

Zares močno ustrezemo našim p. n.
čitateljem, opozorjé na to starodavno
ter prekoristno iznajdbo — najboljši
in edini lek proti zobobolu.

Tvrda **SEGUIN** Bourdeaux

(Francija)

Rue Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobira se v vseh lekarnah in prodajalnicah
dišav. (21)

Podobar,
pozlatar.

MATIJA OZBIČ

Umetni
marmorirar.

V KAMNIKU

priloga se prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom
v izdelovanje

**podob iz lesa, marmor-cementa
in peščenca.**

Altarje, lece, krstne kamne in obhajilne mize izdelujem
podobno pravemu marmelnju iz najfinejšega angleškega marmor-
cementa.

Prenovljenje lesenih podob, lesenih altarjev, lec itd. izvršim
na željo marmorirano ali pa najbogateje polihromovano. —
Vsa cerkvena dela, spadajoča v mojo stroko, kot: pozlatenje,
prenovljenje itd. oskrbim po najnižji ceni in jamčim za trajnost
meni izročenih naročil.

Za častna naročila prosim najvdaneje

Matija Ozbič
v Kamniku.

(10-7)